

Maatschappelijke opgaven

Op het gebied van Ruimte en Natuur liggen de volgende opgaven voor:

1. De invulling in Helmond van de majeure herziening van de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving: de nieuwe Omgevingswet vanaf 2021.
2. De kwaliteit van de openbare ruimte, mede gezien vanuit maatschappelijke doelen.
3. De natuurontwikkeling en -compensatie.

Ad. 1 Omgevingswet

Het Rijk werkt aan een volledige herziening van de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De nieuwe Omgevingswet bundelt alle wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De nieuwe Omgevingswet en de bijhorende AMvB's treden naar verwachting in 2021 in werking. Naast de brede herziening van regelgeving vraagt de Omgevingswet ook om een andere denk- en werkwijze van overheden, burgers en bedrijven. Het doel van de wet is minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en het geven en vragen van vertrouwen. Het doel van een initiatief staat centraal in tegenstelling tot de vraag 'wat mag wel?'

De Omgevingswet impliceert een omslag in de positionering van de gemeente in het fysieke domein. Centrale vragen zijn: Waarover willen we als gemeente invloed op blijven uitoefenen vanuit het algemeen belang? Welke regels laten we los? Hoe gaan we de samenwerking met partners vormgeven? Kortom: het richten van de transitie.

Ad. 2 Kwaliteit openbare ruimte

Voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte staan steeds meer de maatschappelijke doelen centraal. Op basis van maatschappelijke doelen worden keuzes gemaakt voor het kwaliteitsniveau (beheer en onderhoud) van de openbare ruimte. Bij het maken van de afwegingen spelen ook andere (strategische) beleidsdoelen een rol, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, gezondheid, klimaatmitigatie- en adaptatie, recreatie, stedelijk groen, water- en rioleringsbeleid. De afgelopen jaren is er kritiek gekomen op het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte (mede als gevolg van de bezuinigingen). In het bijzonder vraagt de beleving van de kwaliteit van de openbare ruimte in het centrum aandacht.

Ad. 3 Natuurontwikkeling en -compensatie

Er liggen forse opgaven voor natuurontwikkeling en -compensatie in Helmond:

1. Het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant samen met de andere B5-steden en de provincie. Concreet gaat het om minimaal 500 hectare aan nieuwe natuur en minimaal 400 km² ecologische verbindingszones. Helmond neemt maximaal 45 hectare nieuwe voor haar rekening.
2. Voor de realisatie van het N279-project ligt er een provinciale compensatieopgave van 65 hectare.
3. Indien de ontwikkeling van het bedrijventerrein BZOB-Oost wordt doorgezet dan ligt ook in dit kader een opgave voor natuurcompensatie van 55 hectare, conform de afspraak in het vorige Coalitieakkoord (2014).

Vigerend beleid

Ruimte

- Vigerende beleidskaders op het gebied van ruimtelijke ordening zijn de **Structuurvisie 2030** (in 2013 vastgesteld) en de **Nota Grondbeleid 2017 - 2020**. Uitgangspunt voor het grondbeleid is om terughoudend te zijn met het opstarten van nieuwe plannen en bestaande plannen eerst af te maken. Voor nieuwe op te starten plannen geldt als uitgangspunt dat de ontwikkeling zoveel mogelijk wordt overgelaten aan de markt. Daarnaast zijn flexibiliteit en maatwerk belangrijke uitgangspunten. Verder is differentiatie van grondprijzen tussen grondexploitaties toegestaan (jaarlijkse vaststelling). Verder speelt de Ladder Duurzame Verstedelijking op provinciaal en regionaal niveau een rol bij de plancapaciteit.
- In 2017 is de Helmondse aanpak van de **Omgevingswet** vastgesteld. 2018 staat in het teken van experimenteren, ervaring opdoen, vertrouwen versterken en nieuwe samenwerkingen. Die vormen de grondslag om in 2019 een visie te concreteriseren. Er is voor gekozen dit in de praktijk te gaan leren met de projecten Smart Mobility (Automotive Campus), Brainport Smart District en de revitalisering van de Annawijk. Dit door de op te stellen visies/plannen op te stellen in de geest van de nieuwe Omgevingswet.
- Binnen het taakveld van **vergunningen** ligt de komende jaren een belangrijke focus op het verminderen van wet- en regelgeving en het verbeteren van de dienstverlening (meer de klant centraal stellen). Met het aantrekken van de economie en een aantal grote bouwaanvragen de komende jaren (onder meer de ontwikkeling van De Braak) wordt verwacht dat de legesinkomsten de komende jaren weer gaan stijgen.
- Een specifiek dossier betreft de **hoogspanningsleidingen**, in de wijk Brandevoort. Op 11 juli 2016 heeft het college een raadsinformatiebrief gestuurd naar aanleiding van de gewijzigde berekeningsmethode (Handreiking 4.1 van het RIVM). Er loopt momenteel een haalbaarheidsonderzoek door kabelbeheerder TenneT in opdracht van het college naar de vraag of en op welke wijze het voornemen om te komen tot hernieuwde aanpassing van het hoogspanningsnet uitvoerbaar is. Het college beoogt een duurzame oplossing.

Natuur

- Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de **opgaven groencompensatie en – realisatie**, in samenhang met het B5-bod, N279 en BZOB-Oost. De provinciale compensatieopgave verbonden aan de realisatie van het N279-project zal plaatsvinden in de gebieden grenzend aan de nieuwe N279 binnen de gemeente Helmond en verder zal worden ingezet op compensatie in het Groot Goor voor de definitieve invulling van de (nog te realiseren) opgave in het kader van Natuurnetwerk Brabant. Dit wordt bij de provincie ingebracht bij de verdere uitwerking ervan. Verder moet de aanleg van nieuwe natuur in het kader van het B5-bod worden uitgewerkt zoals eerder is afgesproken, te realiseren voor 2021. Ten aanzien van de keuzes voor de compensatieopgaven voor BZOB-Oost is besloten eerst de resultaten van het in gang gezette MGA-traject af te wachten (en nu dus ook de formatieonderhandelingen).
- Op het gebied van natuurontwikkeling heeft het college onlangs besloten een convenant te sluiten met Natuurplatform Helmond.

Financiële middelen

Ruimte

- Voor de invoering van de Omgevingswet is in de begroting in 2018 150.000 euro beschikbaar gesteld. Voor de jaren hierna zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar.
- Het totale budget voor het onderhoud van wegen, water- en groenvoorzieningen is ruim 12 miljoen euro. Vanaf 2016 is circa 10 procent bezuinigd op het onderhoud van de openbare ruimte. Deze bezuinigingen hebben veelal geleid tot het verlagen van het niveau van onderhoud en beheer. Via nieuwe manieren van het uitvoeren van onderhoud kan deels worden gecompenseerd.
- De opbrengt van de Waboleges is in de begroting bijgesteld; voor 2018 en 2019 met 250.000 euro en voor 2020 en 2021 met 500.000 euro.

Natuur

- De financiële consequenties voor de opgaven groencompensatie en -realisatie hangen af van de te kiezen scenario's en moeten nog financieel verder worden uitgewerkt. Daarbij is het volgende van belang:
 - o Voor de N279 komt de dekking volledig ten laste van de provincie;
 - o Voor de opgave in het kader van het B5-bod is sprake van 50% cofinanciering door de provincie; een eerste tranche vanuit de gemeente van 500.000 euro is beschikbaar gesteld, gedekt vanuit het cofinancieringsfonds. Voor de volledige uitvoering van het natuurbod is een aanvullend bedrag (nog niet gedekt) nodig van circa 2 miljoen euro.
 - o Voor BZOB-Oost (indien dit doorgang vindt) geldt dat dit ten laste komt van de nog op te zetten grondexploitatie.
- De opgaven op het gebied van natuurcompensatie en -realisatie zullen vanaf 2019 / 2020 ook consequenties met zich meebrengen voor de beheerlasten, waarbij de hoogte afhangt van de hoeveelheid hectare en ambities.

Verkiezingsprogramma's

Ruimte

In de programma's gaat de aandacht vooral uit naar de **kwaliteit van de openbare ruimte**, met als speerpunten voldoende kwalitatieve groenvoorzieningen en het tegengaan van verloedering. Er is brede overeenstemming dat de groenvoorzieningen in de stad / wijken bijdragen aan de leefbaarheid en de aantrekkelijk van de stad. Ondanks de bezuinigingen in de afgelopen jaren pleiten GroenLinks en VVD expliciet voor extra geld voor een kwalitatief hoger niveau van het onderhoud in de openbare ruimte (GroenLinks spreekt daarbij van 'indien nodig', de VVD wil het onderhoudsniveau brengen op een niveau van vóór de bezuinigingen onder het motto: 'een leefbare stad is vooral een goed verzorgde stad'). D66 benadrukt dat hierbij de samenwerking gezocht kan worden met wijkraden, verenigingen en scholen, maar dat ook (kleinschalige) particuliere initiatieven de ruimte moeten krijgen.

VVD en D66 benoemen expliciet de invloed op de samenleving van de **Omgevingswet**. De VVD wil dat de gemeente de omgevingswet (die leidt tot minder regels en eenvoudigere ruimtelijke plannen) actief tot uitvoering brengt. D66 wil dat bij de nieuw op te stellen Omgevingsvisie en Omgevingsplan duurzaamheid en gezondheid de

belangrijkste uitgangspunten zijn. Bovendien wil de partij dat geïnvesteerd wordt in participatie zodat iedereen ook echt mee kan denken, mee kan praten en mee kan beslissen over de invloed van de Omgevingswet op de samenleving.

GroenLinks, SP, Lokaal sterk en D66 spreken zich ook uit tegen de **intensieve landbouw** (minder schaalvergroting, megastallen) in de omgeving van Helmond. Dit in het belang van de volksgezondheid, luchtkwaliteit en tegengaan van stankoverlast. Zij pleiten voor het kritisch volgen van ontwikkelingen in de omgeving van Helmond.

Specifiek heeft D66 aandacht voor het bouwen van nieuwe woningen nabij **hoogspanningsmasten**. De partij vindt dat in verband met het gevaar van straling voor de volksgezondheid een aanvaardbare afstand moet worden aangehouden, rekening houdend met de laatste ontwikkelingen en onderzoeken. Geen enkele nieuwbouwwoning mag binnen de door de RIVM voorgeschreven magneetveldzone worden gebouwd.

Natuur

Alle partijen hebben in meer of mindere mate ook aandacht voor de ontwikkeling van natuur. Zij spreken steun uit voor meer natuurontwikkeling en –compensatie. Daarbij worden de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Brabant (B5-bod) genoemd, de Groene Peelvallei (Berkendonk) en voldoende natuurcompensatie voor de mogelijke ontwikkeling van BZOB-Oost.

Specifieke aandachtspunten / standpunten per partij:

- GroenLinks vindt natuur één van de meest essentiële elementen van onze samenleving ('meer biodiversiteit levert een mooiere én gezondere omgeving op'). De partij wil groen meer verbinden binnen en buiten de stad en groene gebieden beter bereikbaar maken (te voet, per fiets en met de boot). Ook door extra bomen te planten in de stad. GroenLinks is voor een natuurvriendelijk beheer van de openbare ruimte (geen gebruik meer van gif om onkruid te verwijderen). De partij pleit verder voor het uitvoeren van het B5-natuurbod. Verder wil GroenLinks graag dat bij de inrichting van de stad maximaal rekening wordt gehouden met het ecosysteem voor insecten. De partij is ook voor het zoveel mogelijk benutten van de oppervlakte braakliggende terreinen gemeentegrond met het telen van een variatie van duurzame gewassen. Ten aanzien van recreatieplas Berkendonk wil de partij dat het mogelijk blijft om gratis te zwemmen, maar dat verder rust en natuur de belangrijkste waarden zijn in dit gebied. Tot slot wil GroenLinks dat Helmonders die groen willen toevoegen of onderhouden, steun krijgen van de gemeente (naar voorbeeld van Landschapspark Kloostereind).
- De SP vindt dat groen en natuur in de directe omgeving belangrijk zijn voor de leefbaarheid ('wat we moeten koesteren'). De partij vindt dat natuur in wijken, buurten, straten de ruimte moet krijgen, in parkjes en plantsoenen, waarbij 'dit niet altijd keurig strak aangelegd hoeft te zijn. Wilde planten en zogenaamd onkruid kunnen sommigen misschien een doorn in het oog zijn, maar voor insecten en vogels zijn deze van levensbelang'. Verder wil de SP voor Berkendonk rust, natuur en (lichte) recreatie behouden (evenals gratis zwemmen).
- Lokaal sterk vindt dat Helmond een groene stad moet blijven (grote en kleine groene longen in de stad). De partij is voor het meekijken naar creatieve mogelijkheden om de relatie inwoner en groen te verstreken, onder andere door schoolprojecten.

- D66 stelt dat bomen in de openbare ruimte een natuurwaarde en ook een economische waarde vertegenwoordigen. De partij vindt dat bij de kap van bomen kritisch moet worden gekeken naar deze waarden en de noodzaak van de kap. De parken en groengebieden in de stad moeten behouden blijven als groene aders en buffers van Helmond. D66 is geen voorstander van een grootschalige ontwikkeling bij de Groene Peelvallei, indien hierdoor grote schade ontstaat aan de natuur (geen bungalowpark). Verder wil D66 dat recreatieplas Berkendonk vrij toegankelijk blijft. Ook wil D66 dat Helmond samen met Eindhoven een visie opstelt over het middengebied (Eeneind en Gulbergen).

Regionale samenwerking

- Op het niveau van de **Metropoolregio Eindhoven** is in 2017 de **Integrale Strategie Ruimte** vastgesteld. Dit is een ambitie-, inspiratie- en kansendocument opgesteld met partners uit het bedrijfsleven, wetenschap, onderwijs en overheden. Het is een gemeenschappelijk vertrekpunt voor de eigen, lokale beleidsontwikkeling en voor samenwerking met andere partijen en overheden. Het is meer een communicatie- en lobbyinstrument, en geen juridisch plan waaraan getoetst wordt.
- Op het niveau van het **Stedelijk Gebied Eindhoven** is in de nieuwe vastgestelde Samenwerkingsagenda 2018 – 2025 afgesproken dat de samenwerking op het **thema Ruimte** wordt geïntensiveerd. Dit vanuit het vertrekpunt dat ontwikkelingen op het gebied van wonen, voorzieningen en economie een ruimtelijke weerslag hebben, gemeentegrensoverschrijdend en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Binnen de stedelijke regio spelen bovendien maatschappelijke opgaven op het gebied van recreatie, natuur, klimaatadaptatie en hittestress. In het portefeuillehoudersoverleg Ruimte gaan de negen gemeenten in gesprek over verrijking en doorontwikkeling van de visie en het uitvoeringsprogramma Brainport City tot een door het hele stedelijk gebied gedragen, regiodekkende agenda en uitvoeringsprogramma.
- Op het niveau van de Peel is de **Ruimtelijke Agenda voor de Peel (RAP)** vastgesteld. Deze agenda dient als inspiratie voor ruimtelijke ontwikkelingen in de Peel en is een hulpmiddel voor programmaontwikkeling en ontwikkeling van projecten op basis van de programmaliijnen ‘nieuwe ontginning’, ‘parklandschappen’ en ‘stedelijk netwerk’. De RAP is een gezamenlijk vertrekpunt voor de Peelgemeenten, het Waterschap Aa en Maas en het Innovatiehuis De Peel.